

Forslag til lov om ændringer i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Fremsat den 9. september 1954 af *ministeren for handel, industri og søfart.*

§ 1.

I lov nr. 190 af 29. maj 1952 om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser, jfr. lov nr. 188 af 11. juni 1954, foretages følgende ændringer:

1) Der indsættes en ny § 1 sålydende:

„Denne lov har til formål at fremme eksporten af danske varer samt at styrke erhvervenes effektivitet og konkurrenceevne overfor udlandet.“

2) Lovens § 1 ændres til „§ 2“ og affattes således:

„Til fremme af eksporten af danske varer kan ministeren for handel, industri og søfart indenfor et samlet beløb af 500 mill. kr. (heri indbefattet tidligere bemyndigelser til ydelse af eksportkredit) yde støtte under følgende former:

- A. Garanti for eksportørers tratter, akcepteret af udenlandske købere.
- B. Garanti mod tab ved, at den kontraherede betaling ikke kan overføres her til landet ved forfaldstidens indtræden.
- C. Garanti mod tab ved udsendelse af danske varer i konsignation til udlandet og mod tab ved kontrakter om leverancer til udlandet.
- D. Garanti overfor banker og andre for lån, der ydes eksportører med henblik på effektivisering af konkrete eksportordrer.“

3) Der indsættes en ny § 3 sålydende:

„Indenfor det i § 2 nævnte beløb af 500 mill. kr. kan ministeren for handel, industri

og søfart endvidere yde garanti overfor banker og andre for lån til virksomheder i sådanne tilfælde, hvor endelig eksportordre endnu ikke foreligger, men hvor afsætning i udlandet dog må anses for sandsynliggjort, til indkøb af råmaterialer, udbetaling af arbejds løn samt efter omstændighederne tillige til anskaffelse af maskiner og værktøj eller udvidelse af bestående anlæg.“

4) Der indsættes en ny § 4 sålydende:

„De nærmere vilkår, under hvilke garantier i henhold til §§ 2—3 skal kunne gives, fastsættes af ministeren for handel, industri og søfart efter forhandling med folketingets finansudvalg.

Handelsministeren fastsætter for hvert enkelt tilfælde den risikopræmie, der skal betales for en given garanti. De betalte risikopræmier henlægges til statens eksportkreditfond til imødegåelse af eventuelle tab og udgifter.“

5) Lovens § 2 ændres til „§ 5“ og affattes således:

„Til bistand ved behandlingen af ansøgninger om støtte i henhold til §§ 2 og 3 nedsætter ministeren for handel, industri og søfart et udvalg, bestående af en repræsentant for ministeriet for handel, industri og søfart, en repræsentant for fiskeriministeriet, en repræsentant for landbrugsministeriet, en repræsentant for udenrigsministeriet, en repræsentant for Danmarks Nationalbank, en repræsentant for de private banker, en repræsentant for Grosserer-

Societetets Komite, en repræsentant for Industrirådet, en repræsentant for Landbrugsrådet og De samvirkende danske Husmandsforeninger i forening, en repræsentant for Dansk Fiskeriforening og Vestjysk Fiskeriforening i forening, en repræsentant for Håndværksrådet og en repræsentant for Arbejderbevægelsens erhvervsråd, alle med suppleanter. Ministeren udnævner et af medlemmerne til udvalgets formand.

Inden for statens eksportkredit-udvalgs nedsetter handelsministeren et forretningsudvalg, bestående af udvalgets formand samt yderligere 4 af ministeren udpegede medlemmer af udvalget.

Handelsministeren fastsætter udvalgets forretningsorden.“

6) Lovens § 3 ændres til „§ 6“ og affattes således:

„For at fremme eksportmulighederne for danske varer og til støtte for eksporten af disse varer kan ministeren for handel, industri og søfart indenfor et samlet beløb af 1 mill. kr. årlig afholde udgifter til følgende formål:

- a. Udsendelse af eksportstipendiater til sådanne lande, hvor det af hensyn til danske eksportinteresser skønnes at være af betydning, at undersøgelse foretages på stedet med henblik på oparbejdning eller udvidelse af dansk eksport.
- b. Tilskud (eventuelt efter omstændighederne med tilbagebetalingspligt) til foretagelse af markedsundersøgelser, deltagelse i eller iværksættelse af udstillinger, udsendelse af egnede reklamer, oprettelse af konsignations- eller prøvelagre eller andre formålstjenlige foranstaltninger.
- c. Tilskud til iværksættelse af forsøg, teknisk og handelsmæssig konsultation

og vejledning m. v. eller andre formålstjenlige foranstaltninger, der kan antages at være egnede til at skabe nye erhvervs- og beskæftigelsesmuligheder, som uden sådan støtte ikke vil kunne opnås.“

7) Lovens § 4 udgår og i stedet indsættes som ny § 7 og § 8:

„§ 7.

I hvert finansår kan der indenfor et beløb af 10 mill. kr. ydes lån af statskassen til virksomheder, der med henblik på eksport iværksætter produktion af varer, til hvis afsætning i udlandet der er knyttet økonomisk eller handelspolitisk interesse.

Indenfor det i 1. stk. nævnte beløb kan lån også ydes til virksomheder, hvis dette findes påkrævet for at styrke deres konkurrenceevne overfor udlandet eller for at muliggøre fornyelse eller rationalisering af samfundsnyttig produktion.

Om en virksomhed, der søger lån, omfattes af nærværende lov, afgøres af ministeren for handel, industri og søfart.“

„§ 8.

I hvert finansår kan der endvidere inden for et beløb af 5 mill. kr. ydes lån af statskassen til håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder. De pågældende lån kan ydes til modernisering og rationalisering af de pågældende virksomheder.“

8) §§ 5—12 ændres til „§§ 9—16“, hvorhos i den ny § 11 henvisningen til „§ 4“ ændres til „§§ 7 og 8“, og den ny § 16 affattes således:

„Denne lov har gyldighed indtil udgangen af marts 1960.“

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lov nr. 190 af 29. maj 1952 om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser har gyldighed indtil udgangen af marts 1957.

Lovens kapitel I, §§ 1—3, indeholder bestemmelser om støtte til fremme af eksporten m. v., medens der i lovens kaptel II, §§ 4—8, findes regler om udlån til industri- og håndværksvirksomheder.

Ved de i lovens § 1 indeholdte regler om ydelse af eksportkreditstøtte er handelsministeren bemyndiget til at yde garantier af forskellig art overfor danske eksportører med henblik på fremme af eksporten af danske varer. Det beløb, indenfor hvilket disse garantier kan gives, er ved lov nr. 188 af 11. juni 1954 forhøjet til 350 mill. kr.

Pr. 1. august d. å. androg det samlede beløb, for hvilket der i henhold til loven var løbende garanti-tilsagn, ca. 270 mill. kr., hvoraf ca. 140 mill. kr. udgør transfereringsgarantier, ca. 67 mill. kr. finansieringsgarantier, medens den resterende del af garantibeløbet, ca. 63 mill. kr., i det væsentlige hidrører fra solvensgarantier.

Regeringen er af den opfattelse, at det for yderligere at støtte eksporten af danske varer og styrke eksporterhvervenes konkurrenceevne er nødvendigt at foretage en revision af de i lovens kapitel I indeholdte regler, navnlig med henblik på at gøre det muligt effektivt at støtte de producerende erhverv allerede under disses forberedelse af eksport.

Også bestemmelserne i lovens kapitel II bør efter regeringens opfattelse ændres. Man tillægger det væsentlig betydning, at der åbnes adgang for erhvervsvirksomheder til at opnå statslån på længere sigt med henblik på iværksættelse af eksportproduktion, til hvis afsætning i udlandet der knytter sig økonomisk eller handelspolitisk interesse. Det bør imidlertid fortsat være muligt at yde lån også i andre tilfælde til virksomheder, idet man finder det nødvendigt stadig at have adgang til at yde lån til industrivirksomheder, hvis dette findes påkrævet for at styrke deres konkurrenceevne overfor udlandet, eller for at muliggøre fornyelse eller rationalisering af samfundsvigtig produktion.

Til lovforslagets enkelte paragraffer skal man gøre følgende bemærkninger:

Til § 1.

ad 1. Man har fundet det hensigtsmæssigt i en ny særlig paragraf, der indleder lovforslaget, at angive, at formålet med den pågældende lovgivning er at fremme eksporten af danske varer samt at styrke erhvervenes effektivitet og konkurrenceevne overfor udlandet.

ad 2. De gældende bestemmelser om ydelse af eksportkreditstøtte under dennes forskellige former er ved den ændrede opstilling af paragraffen søgt gjort mere overskuelige, men reglerne svarer iøvrigt til bestemmelserne i den gældende lovs § 1.

Det foreslås, at det beløb på 350 mill. kr., indenfor hvilket ministeren for handel, industri og søfart skal være bemyndiget til at yde eksportkreditstøtte, forhøjes til 500 mill. kr. Det stadigt voksende antal ansøgninger viser, at behovet for eksportkreditstøtte er meget stort, og for fortsat at være i stand til at imødekomme indkommende ansøgninger vil en forhøjelse af lovens maksimumsbeløb være hensigtsmæssig. Efter sagens natur vil det være vanskeligt at skønne over, hvilket beløb der kan

blive anvendelse for i lovens gyldighedstid, men man henleder opmærksomheden på, at der for tiden føres forhandling med Argentina om et særligt kreditarrangement, efter hvilket der til Argentina skal kunne eksporteres varer (kapitalgoder) til et beløb af 100 mill. kr., for hvilke der skal gives indtil 5 års kredit. Fra regeringens side tillægger man denne aftale betydning, idet det er vigtigt, at der igennem en sådan særlig aftale på længere sigt kan skabes mulighed for at skaffe betalingsmidler for den import af korn og foderstoffer, som forventelig også fremover vil finde sted fra Argentina. Det må påregnes, at der for den største del af denne forudsætte eksport vil blive søgt eksportkreditgarantier, og man skønner derfor, at en forhøjelse af lovens garantibeløb til 500 mill. kr. vil være nødvendig. Også den i den foreslåede nye § 3 omtalte nye garantiform motiverer en forhøjelse af det nuværende maksimumsbeløb, jfr. nedenfor.

ad 3. Regeringen er af den opfattelse, at der knytter sig betydelig interesse til den som ny § 3 foreslåede lovbestemmelse, der muliggør det at yde garantier til virksomheder, som har *sandsynliggjort*, at eksportordrer vil kunne opnås. Hidtil har det kun været muligt at bistå eksportører, der ønsker statsgaranti for banklån (de såkaldte „finansieringskreditter“) under forudsætning af, at de kunne dokumentere konkrete eksportordrer. Denne form for eksportstøtte har været af megen betydning for en række virksomheder, men disse særlige „finansieringsgarantier“ bør gøres mere effektive, således at der kan ydes støtte også til forberedelse af gennemførelsen af eksportordrer, som vel ikke er endelige, men som den pågældende virksomhed dog har begrundet formodning om at kunne opnå. Man foreslår derfor, at den virksomhed, der sandsynliggør en ønskelig eksport, skal kunne få statens garanti — ikke alene med hensyn til senere overførsel af beløbet fra udlandet eller for køberens solvens, dersom den ordre, virksomheden stiller imod, gennemføres — men også for lån til indkøb af råmaterialer, udbetaling af arbejdsløn m. v. samt efter omstændighederne tillige til anskaffelse af maskiner eller værktøj eller udvidelse af bestående anlæg. Det er ikke tanken, at staten i denne gruppe af tilfælde skal stå som direkte långiver — så lidt som ved de andre garantiformer — men den finansielle støtte, som er nødvendig for virksomhederne, skal som hidtil ydes gennem de private pengeinstitutter.

Ansøgninger om statsgaranti for lån til sådanne forventede eksportordrer skal efter lovforslaget behandles af statens eksportkredit-udvalg på samme måde som andre ansøgninger om eksportkreditstøtte.

ad 4. Den nye § 4 svarer i det hele til bestemmelserne i den gældende lovs § 1, stk. 4 og 5.

ad 5. Den nye § 5, 1. stk., svarer stort set til bestemmelserne i den gældende lovs § 2, dog at man foreslår, at både Danmarks Nationalbank og de private banker repræsenteres i udvalget. Iøvrigt har det hidtil været således, at repræsentanter for såvel Danmarks Nationalbank som de private banker har deltaget i udvalgets arbejde.

Ved paragraffens 2. stk. foreslås det, at der indenfor statens eksportkredit-udvalg nedsættes et forretningsudvalg, bestående af udvalgets formand samt yderligere 4 af handelsministeren udpegede medlemmer af udvalget. Med det meget store og stadigt stigende antal ansøgninger, der tilgår statens eksportkredit-udvalg, finder man det hensigtsmæssigt at tilvejebringe mulighed for, at et snævert udsnit af udvalget behandler sådanne sager, hvis karakter ikke nødvendiggør behandling i det samlede udvalg. Det vil også kunne være hensigtsmæssigt, at sager af særlig indviklet karakter gøres til genstand for mere en indgående drøftelse i et snævrere udvalg, inden de eventuelt forelægges for det samlede udvalg. Navnlig synes de i den foreslåede nye § 3 omhandlede sager egnede til behandling i forretningsudvalget. De nærmere regler for forretningsudvalgets arbejdsområde vil blive fastlagt i forretningsordenen for eksportkredit-udvalget.

ad 6. Reglerne i den nye § 6 svarer i det væsentlige til bestemmelserne i den nugældende lovs § 3, i henhold til hvilken handelsministeren indenfor et samlet beløb af 500 000 kr. årlig kan yde tilskud til de i paragraffen nærmere angivne formål. Hidtil er det i lovens § 3 nævnte beløb blevet anvendt således, at ca. 300 000 kr. er stillet til rådighed til eksportstipendiater, ca. 100 000 kr. til udstillinger i udlandet samt 100 000 kr. til de i paragraffen iøvrigt angivne formål. Det har imidlertid vist sig, at det beløb, der årlig kan anvendes til de omhandlede formål, vanskeligt slår til under de stigende priser, og når endvidere henses til, at man ved lovslaget foreslår indføjjet hjemmel til, at der også skal kunne ydes støtte til foretagelse af markedsundersøgelser, finder regeringen det hensigtsmæssigt at forhøje det pågældende beløb til 1 mill. kr. Herved gøres det også muligt at foretage en passende å jourføring af eksportstipendierne.

ad 7. Bestemmelserne i den gældende lovs § 4 erstattes med lovforslagets §§ 7 og 8.

Ved lovforslagets § 7 foreslås det, at der i hvert finansår indenfor et beløb af 10 mill. kr. skal kunne ydes lån af statskassen til virksomheder, der med henblik på eksport iværksætter produktion af varer, til hvis afsætning i udlandet der er knyttet økonomisk eller handelspolitisk interesse. Sådanne lån skal efter lovforslaget kunne ydes til igangsættelse, udvidelse og omlægning af de pågældende virksomheder.

Efter reglen i lovforslagets 2. stk. er det fortsat muligt at yde lån til virksomheder, selv om dette ikke sker i direkte eksportøjemed, hvis sådanne lån findes påkrævet for at styrke virksomhedernes konkurrenceevne overfor udlandet eller for at muliggøre fornyelse eller rationalisering af samfundsvigtig produktion.

Bestemmelsen i lovforslagets § 7, 3. stk., svarer til reglen i den gældende lovs § 4, 3. stk.

Regeringen tillægger det betydning, at der i et vist omfang bliver mulighed for at yde direkte lån til virksomheder, der ønsker at tilpasse virksomhedens produktionsforhold til eksport. Man foreslår derfor det hidtidige beløb på 5 mill. kr. forhøjet til 10 mill. kr. Det er tanken, at den væsentligste del af den samlede årlige bevilling skal anvendes til disse nye lån.

Reglen i lovforslagets § 8 svarer til de i den gældende lovs § 4 indeholdte bestemmelser om ydelse af direkte lån til håndværksvirksomheder, men man har fundet det naturligt, at der også bliver adgang for mindre industrivirksomheder til at opnå lån på tilsvarende vilkår som dem, der er gældende for håndværksvirksomheder.

Indkommende ansøgninger om ydelse af lån direkte af statskassen skal som hidtil behandles af det i lovens § 8 (ny § 12) nævnte udvalg. Under administrationen af lovens bestemmelser om ydelse af eksportkreditgarantier og om ydelse af lån direkte af statskassen vil der blive opretholdt nøje kontakt mellem de to udvalg, der behandler de pågældende sager.

ad 8. Det foreslås, at loven får gyldighed til udgangen af marts 1960, bl. a. fordi det vil være af betydning, at eksporterhvervene sættes i stand til på længere sigt at tilrettelægge deres eksport på baggrund af de støtteforanstaltninger, som lovens bestemmelser giver adgang til.